

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

บทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัย เรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนาร่องในโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามลำดับเรื่อง คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนาร่องในโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สพพ.)
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนาร่องในโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สพพ.)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยวิชาการของโรงเรียนนาร่องในโครงการ สพพ. จำนวน 26 คน กลุ่มหัวหน้าหมวดวิชาของโรงเรียน ในโครงการ สพพ. จำนวน 65 คน รวมกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม จำนวน 91 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนาร่องในโครงการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนาร่องในโครงการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการตรวจสอบรายการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองส่วนหนึ่งและทางไปรษณีย์อีกส่วนหนึ่งโดยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวนทั้งหมด 91 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.91

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการของโรงเรียนนาร่องในโครงการ สพพ. ส่วนมากเป็นชาย อายุระหว่าง 51-60 ปี อายุราชการตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

2. หัวหน้าหมวดวิชา ส่วนมากเป็นหญิง อายุระหว่าง 51-60 ปี อายุราชการตั้งแต่ 11-20 ปี และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

3. เมื่อพิจารณารวมทั้ง 2 กลุ่ม ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดส่วนมากเป็นหญิง อายุระหว่าง 51-60 ปี อายุราชการตั้งแต่ 11-20 ปี และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนาร่องในโครงการ สพพ.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่สรุปจากเรื่องให้ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มระบุตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป มีดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ

การวางแผนงานวิชาการของโรงเรียนนาร่องในโครงการ สพพ. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารงานวิชาการ พบว่า มีการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ เป็นแผนภูมিরวมไม่มีหน่วยงานย่อยของสายงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ สพพ. และยังมีการจัดทำเพิ่มเติมโดยเฉพาะ คือ การลงทะเบียนวิชาเรียน การประเมินผลการเรียนและรูปแบบการทำการเรียนการสอน

การจัดทำโครงการในแผนงานวิชาการ มีการจัดทำโครงการเพื่อสนับสนุนโครงการ สพพ. โดยมีการแต่งตั้งคณะบุคคลจัดทำ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครูปฏิบัติการสอน มีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการจำเป็น โดยวิเคราะห์จากผลการสำรวจสภาพและปัญหาของโรงเรียน หลักการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ สพพ. นโยบายของกรมสามัญศึกษาและหลักสูตร โรงเรียนได้มีให้กับครูทั้งหมด โดยผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นผู้ชี้แจง

การจัดวิชาเรียนและแผนการเรียน ใช้เกณฑ์การจัดตามโครงสร้างของหลักสูตรและความพร้อมด้านบุคลากร โดยมีหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใช้ในโครงการ สพพ. ซึ่งมีการปรับปรุงเกี่ยวกับการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน และมีการตัดทอนเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาวิชาการจัดทำวัตถุประสงค์การเรียนรู้ใหม่และการจัดสื่อหนังสือ เสริมประสบการณ์การเรียนรู้เพิ่มเติม ส่วนการจัดแผนการเรียนมีการสำรวจข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการเรียน โดยสำรวจเกี่ยวกับจำนวนคาบการสอน จำนวนบุคลากรของฝ่ายวิชาการ สภาพความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง โดยแผนการเรียนนั้นจัดทำเฉพาะสำหรับโครงการ สพพ. โดยมีการกำหนดคาบที่นักเรียนต้องค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง จำนวนคาบที่จัดสอนของแต่ละรายวิชาที่บูรณาการ กำหนดรายวิชาที่ควรบูรณาการ และมีการกำหนดเป็นแผนตลอดหลักสูตร และมีการจัดตารางสอนแยกเป็นตารางสอน

สำหรับนักเรียนปกติและนักเรียนในโครงการ สพพ.

2.2 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ

การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ มีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ในโครงการ สพพ. จากการสอนปกติโดยเพิ่มเติมในกิจกรรมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ขึ้น มีการจัดทำใบงานสำหรับกิจกรรมที่ผู้เรียนไปทำที่บ้านและการกำหนดแนวทางในการประเมินผล การปฏิบัติกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในโครงการ สพพ. ใช้วิธีการที่แตกต่างจากการสอนปกติ โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น มีการบอกจุดประสงค์ว่ารายวิชาใดเรียนในห้องเรียนหรือต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เตรียมสื่อการเรียนการสอน ยกย่องให้ขวัญกำลังใจโดยเผยแพร่ผลงานเป็นระบบ หาแหล่งค้นคว้าให้นักเรียน ส่วนการจัดตารางสอนซ่อมเสริมมีลักษณะแตกต่างจากการสอนปกติ คือแยกสอน และใช้ครูสอนเฉพาะนักเรียนโครงการ สพพ.

การจัดกิจกรรมตามโครงสร้างของหลักสูตร มีการจัดกิจกรรมเฉพาะของโครงการ คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความต้องการ และตามความสนใจ โดยมีการสำรวจความต้องการและความสนใจของนักเรียน มีการจัดกลุ่มวิชาเลือกให้นักเรียนในโครงการ สพพ. โดยเฉพาะ โดยครูเป็นผู้กำหนด ส่วนการพัฒนาครูเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ จัดแยกเฉพาะครูในโครงการ สพพ. โดยการจัดในลักษณะการนิเทศภายใน และการส่งบุคลากรไปประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน

2.3 การจัดการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอนและบันทึกการสอนรายวิชา

แตกต่างจากแผนการสอนและบันทึกการสอนปกติ คือ มีการบูรณาการเนื้อหาวิชาในกลุ่มเดียวกัน และต่างกลุ่มกัน เพื่อให้เหมาะสมกับเวลาเรียนที่ลดน้อยลง ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จัดทำใบงานสำหรับกิจกรรมที่ผู้เรียนไปปฏิบัติที่บ้าน กำหนดแนวทางการประเมินผลการจัดกิจกรรม กำหนดเนื้อหาสำหรับเรียนในห้องเรียนและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และลดเนื้อหาส่วนที่ซ้ำซ้อนออกเพื่อลดเวลาเรียน

การจัดครูเข้าสอน หมวดวิชาเป็นผู้คัดเลือก แต่ไม่มีการแยกครูให้สอนเฉพาะในโครงการ โดยภาพรวม ครูได้สอนตรงกับความรู้ความสามารถ และจำนวนคาบสอน งานพิเศษไม่แตกต่างจากครูที่ปฏิบัติการสอนปกติ ส่วนการจัดครูเข้าสอนแทนแตกต่างจากการจัดปกติ คือ จะใช้วิธีจัดครูในโครงการ สพพ. และจัดครูในหมวดวิชานั้น ๆ เข้าสอนแทนครูที่ขาด สำหรับผู้นิเทศการสอนได้แก่หัวหน้าหมวดวิชา และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ การนิเทศพิเศษที่ได้รับคือ การดูงานและการประชุมสัมมนา ในภาพรวม การจัดการเรียนการสอนในโครงการแตกต่างจากที่จัดอยู่ปกติ โดยจำนวนคาบเวลาในวิชาที่มีการบูรณาการเนื้อหาจะต้องจัดสอนให้ติดต่อกัน การส่งเสริมการผลิตสื่อการสอน มีการส่งครูไปศึกษาดูงาน ไปฝึกอบรม และการประชุมสัมมนา และยังมีการผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เฉพาะในโครงการ สพพ. โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เอกสารประกอบการสอน แผ่นโปร่งใส บทเรียนสำเร็จรูปและรูปภาพ ส่วนเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลการเรียนไม่แตกต่างจากที่ใช้อยู่โดยปกติ

2.4 ด้านการประเมินผลงานวิชาการ

การประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนตามโครงการ สพพ. มีการประชุมเมื่อมีประเด็นที่ต้องจัดประชุมและมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานระหว่างดำเนินการ และติดตามประเมินผลงานโครงการทั้งหมด ส่วนการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของโครงการ สพพ. มีการรายงานไปยังหน่วยงานนิเทศกรรมสามัญศึกษา และกรมสามัญศึกษา ซึ่งในรายงานได้บรรยายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะ และได้มีการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน และรายงานผลให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนาร่องในโครงการ สพพ.

3.1 ปัญหาด้านการวางแผนงานวิชาการ ได้แก่ การจัดทำโครงการ สพพ. ขาดการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการจำเป็น ขาดการสำรวจสภาพและปัญหาของโรงเรียน การจัดแผนการเรียน มีปัญหาการสำรวจความต้องการหรือความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียน

ยังไม่ทั่วถึง

3.2 ปัญหาด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมเพิ่มเติม ขาดการอบรมแบบเข้ามาให้กับครูในเรื่องเทคนิควิธีสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ขาดการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะนักเรียน และปัญหาการนิเทศการสอน คือ ขาดเอกสารประกอบการสอนที่หน่วยงานภายนอกผลิตให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และครูหมวดวิชาเดียวกันมีเวลาว่างตรงกันน้อย เป็นอุปสรรคต่อการประชุมร่วมกัน

3.3 ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ห้องเรียนพิเศษเฉพาะไม่เพียงพอและไม่เหมาะสม การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแก่ครู อาจารย์ไม่ทั่วถึง ไม่สามารถจัดตามเวลาสอนในวิชาที่บูรณาการเนื้อหาให้ต่อเนื่อง การจัดทำแผนการสอนและบันทึกการสอน รายวิชา ไม่ได้กำหนดแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมที่ชัดเจน ไม่มีการปรับจุดประสงค์ รายวิชาให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ลดลง เพราะชั้นก่อน การจัดครูเข้าสอนมีปัญหาครูไม่ต้องการรับภาระการสอนมากขึ้น และไม่มีเวลาเตรียมการสอน การบริการเอกสารให้ครู อาจารย์ศึกษาด้วยตนเองยังไม่เพียงพอ การส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานนอกสถานที่น้อยเกินไป การเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ และสาริตการผลัดลื่อน้อยเกินไป และการจัดระบบหรือสัมมนาที่จัดขึ้น ยังไม่เหมาะสม

3.4 ปัญหาด้านการประเมินผลงานวิชาการ ได้แก่ เครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานยังไม่เหมาะสม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนาร่องในโครงการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในงานวิชาการ 4 ด้าน มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า การจัดทำโครงการในแผนงานวิชาการเพื่อสนับสนุนโครงการ สพพ. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ ประกอบด้วยผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครูปฏิบัติการสอน มีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการจำเป็นจากผลการสำรวจสภาพและปัญหาของ โรงเรียนและจากหลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ นอกจากนี้ยังมีการชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ นโยบายของโครงการ สพพ. ให้กับครูทั้งหมด โดยผู้ช่วยฝ่าย วิชาการเป็นผู้ชี้แจง

จะเห็นว่ารูปแบบการวางแผนวิชาการ ดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการวางแผน ที่ว่า การวางแผนควรมีการใช้ข้อมูลทั้งจากระดับบน คือวัตถุประสงค์ และนโยบายที่หน่วยงาน เจ้าสังกัดกำหนดและข้อมูลที่เป็นสภาพปัญหาเฉพาะของหน่วยงานที่ทำการวางแผน ซึ่งในที่นี้ได้แก่ โรงเรียน นอกจากนั้นการวางแผนควรจะต้องประกอบด้วยคณะกรรมการจากหลายฝ่ายร่วมกันจัดทำ อันจะ ก่อให้เกิดความคิดหลากหลายและเป็นความต้องการของคนในทุกระดับ ดัง กิติมา ปริดีติลล (2532) กล่าวไว้ว่า การวางแผนงานวิชาการของโรงเรียนควรมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมด้วย เพื่อ แผนงานจะได้เป็นแผนที่มีความคิดกว้างขวาง

จากการวิจัยพบว่า การวางแผนงานวิชาการเพื่อการจัดวิชาเรียนและแผน การเรียน ได้จัดตามโครงสร้างของหลักสูตร และมีการพัฒนาหลักสูตรขึ้นเพื่อใช้ในโครงการ สพพ. การจัดแผนการเรียน มีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนคาบและบุคลากรของฝ่ายวิชาการ แต่การ สืบหาความต้องการหรือความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนยังไม่ทั่วถึง การพัฒนาหลักสูตรขึ้น เพื่อใช้ในโครงการ สพพ. ถือว่าเป็นการดำเนินงานที่เหมาะสม เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายที่จะให้แต่ละโรงเรียนจัดทำหลักสูตรของตนเอง แม้ในโรงเรียนซึ่งมีโครงการเฉพาะ ลักษณะของแต่ละโรงเรียนก็ย่อมแตกต่างกันไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีหลักสูตรเฉพาะ การจัด แผนการเรียนมีการสำรวจเกี่ยวกับจำนวนคาบและบุคลากรของฝ่ายวิชาการ การดำเนินงานดังกล่าว สอดคล้องกับหลักวิชาการในการจัดแผนการเรียน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลประกอบเช่น ความพร้อม ด้านบุคลากร เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนวางแผนในการเตรียมบุคลากร และจะได้วางตัวบุคคล เพื่อปฏิบัติการสอนให้เกิดความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2530) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่าจำนวนคาบที่ครูสอนในหนึ่งสัปดาห์เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ส่วนเรื่องการจัดแผนการเรียนมีการสำรวจความต้องการหรือความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนยังไม่ทั่วถึงนั้น ซึ่งตามหลักการที่ถูกต้องวิธีการจัดแผนการเรียนจะต้องคำนึงถึงผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถ โรงเรียนจึงควรจัดให้มีการสำรวจความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียนอย่างทั่วถึง เพื่อให้นักเรียนสามารถที่จะเลือกเรียนด้วยความมั่นใจและมีเป้าหมายต่ออาชีพในอนาคต

2. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนของครูในโครงการ สพพ. แตกต่างจากการสอนปกติ โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น และมีการบอกจุดประสงค์รายวิชาชัดเจนว่าจุดประสงค์ใดเรียนในห้องเรียนหรือต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตลอดจนการจัดตารางสอนซ่อมเสริมได้แยกสอนและใช้ครูสอนเฉพาะนักเรียนในโครงการ สพพ.

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนของครูในโครงการ สพพ. แตกต่างจากการสอนปกติ นับเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ทั้งนี้ เนื่องจากนักเรียนในโครงการ สพพ. เป็นนักเรียนที่เรียนดี มีความรับผิดชอบสูง นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาได้เร็วกว่านักเรียนปกติ จึงสามารถลดเวลาสอนลง โดยจัดให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้และฝึกปฏิบัติด้วยตนเองมากขึ้น

จากผลการวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมตามโครงสร้างของหลักสูตร เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจโดยมีการสำรวจความต้องการ แต่การจัดกลุ่มวิชาเลือกให้นักเรียนในโครงการ สพพ. ครูเป็นผู้กำหนด

การจัดกิจกรรมตามโครงสร้างของหลักสูตรได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนให้ความสำคัญกับนักเรียนซึ่งนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นนักเรียนที่กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา หากโรงเรียนสามารถจัด "กิจกรรม"

ในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการของแต่ละคนที่แตกต่างกันได้แล้ว นักเรียนจะมีโอกาสได้รับการพัฒนาจนสามารถแสดงศักยภาพที่มีอยู่ในตัวมาเข้าหิ้งง่เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคมได้เป็นอย่างดี (กรมสามัญศึกษา , 2533) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การจัดกลุ่มวิชาเลือกให้นักเรียนในโครงการ สพพ. ครูเป็นผู้กำหนด ซึ่งตามหลักการแล้วควรจะให้นักเรียนเลือกตามความสมัครใจ ฉะนั้นโรงเรียนจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกวิชา เลือกด้วยตนเองและควรกำหนดกิจกรรมให้หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง

จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูเพื่เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์มีการจัดแยกเฉพาะครูในโครงการ สพพ. และกลุ่มผู้บริหารให้ข้อมูลที่แตกต่างจากกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชาเกี่ยวกับการนิเทศภายใน กลุ่มผู้บริหารให้ข้อมูลว่า ผู้นิเทศการสอน คือ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ส่วนหัวหน้าหมวดวิชาให้ข้อมูลว่าทั้งผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชา ตลอดจนมีการส่งบุคลากรไปประชุม อบรม สัมมนา แต่ปัญหาคือ ขาดการอบรมแบบเข้มให้กับครูในเรื่องเทคนิควิธีสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และขาดเอกสารทางวิชาการที่หน่วยงานภายนอกผลิตมาให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง การพัฒนาครูเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์มีการจัดแยกเฉพาะครูในโครงการ สพพ. นับว่าเป็นสิ่งที่ดีและถูกต้อง เพราะการจัดการเรียนการสอนของโครงการ สพพ. มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการสอนหลายอย่าง เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน และระยะเวลาที่ลดลง ฉะนั้นรูปแบบการสอนต่าง ๆ จึงควรแตกต่างจากการสอนปกติ การพัฒนาครูที่สอนในโครงการ สพพ. จึงควรจัดเฉพาะ ซึ่งจะทำการพัฒนาครูตรงตามความต้องการ และการที่กลุ่มผู้บริหารให้ข้อมูลว่า ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นผู้นิเทศการสอนนั้น อาจเป็นเพราะความคาดหวังของผู้บริหารในฐานะผู้รับผิดชอบองค์การว่า ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานวิชาการโดยตรง การดำเนินงานหรือกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศการสอนต้องอาศัย เทคนิคและความชำนาญ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง เพราะทำงานเกี่ยวข้องกับหลักสูตร รวมทั้งเคยศึกษาเนื้อหาในรายวิชาหรือธรรมชาติของรายวิชาต่างๆ เป็นอย่างดีอยู่แล้ว จึงเกิดความชำนาญ การมอบหมายงานในหน้าที่ให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการจึงนับว่าเหมาะสม และนับว่าเป็นการเข้าคนให้เหมาะสมกับงานได้ดีที่สุด ส่วนหัวหน้าหมวดวิชาอาจมองว่าเป็นผู้ใกล้ชิดครูมากที่สุด และมีความชำนาญในศาสตร์เฉพาะสาขาอยู่แล้ว จึงทำการนิเทศตามหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบและพึงพอใจในการนิเทศหรือบทบาทที่ตนดำรงอยู่ ดังนั้นการที่กลุ่มผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาให้ข้อมูลต่างกัน เกิดจากการที่

บุคคลต่างตำแหน่งต่างกัน มีความคาดหวังและรับรู้งานที่ปฏิบัติแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความแตกต่างในคำตอบของกลุ่มผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา

การพัฒนาบุคลากรโดยการส่งครูเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา การที่จัดส่งครูเข้ารับการอบรมนั้น เพราะกิจกรรมนี้เป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย สะดวกและประหยัด และเป็นที่ยอมรับมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ โดยหลักการแล้ว การจัดส่งครูเข้ารับการอบรมนับเป็นการพัฒนาบุคลากรได้เป็นอย่างดี แต่จากปัญหาที่พบว่า ขาดการอบรมแบบเข้มข้นให้กับครูในเรื่องเทคนิควิธีสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และขาดเอกสารให้ครูศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมการพัฒนาดังกล่าวให้กับครูตามความต้องการ

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดทำแผนการสอนและบันทึกการสอนรายวิชาแตกต่างกัน จากแผนการสอนและบันทึกการสอนปกติ ส่วนที่แตกต่างคือการบูรณาการเนื้อหาวิชาในกลุ่มเดียวกัน และต่างกลุ่มกัน เพื่อให้เหมาะสมกับเวลาเรียนที่ลดน้อยลง มีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และจัดคาบเวลาเรียนในรายวิชาที่มีการบูรณาการเนื้อหาจะต้องให้ติดต่อกันและพบปัญหา คือ ครูไม่มีเวลาเตรียมการสอน เพราะต้องสอนหลายวิชา หลายระดับ ตลอดจนในแผนการสอนไม่ได้กำหนดแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมที่ชัดเจนและไม่มี การปรับจุดประสงค์รายวิชาให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ลดลง เพราะซับซ้อน มีการจัดทำแผนการสอน และบันทึกการสอนรายวิชาต่างจากการสอนปกติเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เพราะในการเรียนการสอนของโครงการ สพพ. มีการปรับเนื้อหาที่จะสอน กิจกรรมการสอนก็ต้องปรับให้สอดคล้องกันและต้องเหมาะสมกับคุณลักษณะของผู้เรียน ตลอดจนควรมีการกำหนดแนวทางการประเมินผลกิจกรรม และปรับจุดประสงค์รายวิชาให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ปรับเปลี่ยนไป ส่วนปัญหาครูไม่มีเวลาเตรียมการสอน เพราะต้องสอนหลายวิชา หลายระดับ ซึ่งตามหลักการแล้วการจัดเช่นนี้จะมีข้อดีคือ ครูสามารถจะสอนแทนกันได้ในทุกรายวิชาและระดับชั้น แต่คงเพราะโครงการ สพพ. เพิ่งเริ่มดำเนินการครูอาจจะยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร โรงเรียนควรปรับเปลี่ยนวิธีการจัดครูเข้าสอนใหม่ ซึ่งอาจจะเป็นในลักษณะจัดสอนตามแนวนอน เพื่อให้ครูสะดวกต่อการเตรียมการ

เรียนการสอนคือ เตรียมครั้งเดียวสอนได้ตลอด

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดครูเข้าสอนให้โครงการ สพพ. หมวดวิชาเป็นผู้คัดเลือก และครูที่สอนส่วนมากสอนได้ตรงกับความรู้ความสามารถ แต่คาบการสอนและงานพิเศษนอกเหนือการสอนไม่แตกต่างจากครูสอนปกติ มีการจัดครูเข้าสอนแทนในกรณีที่ครูขาด โดยจัดครูในโครงการ สพพ. และจัดครูในหมวดวิชานั้นๆ แทนครูที่ขาด

การจัดครูให้ได้สอนได้ตรงกับความรู้ความสามารถนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามหลักวิชาคือ จัดตามวิชาเอก วิชาโทและความสนใจ และการที่หมวดวิชาเป็นผู้คัดเลือกครูเข้าสอนจากวิธีการดังกล่าว ถือว่าถูกต้อง เพราะภายในหมวดวิชาเดียวกันย่อมรู้ถึงความสามารถของครู และสามารถจัดให้ครูได้สอนตรงกับความต้องการ โรงเรียนจึงจะได้ครู-อาจารย์ที่ตั้งใจจะสอนนักเรียนจริง ๆ และจะได้อาจารย์ที่เสียสละกระตือรือร้นอยากจะทำเพื่อเด็กนักเรียน ดังคำกล่าวของ สุชาติ โสภประยูร (2525) "ครูเป็นหัวใจของการดำเนินการศึกษาในทุกระดับวิชาต่างๆ จึงจำเป็นต้องได้ครูที่มีคุณสมบัติเฉพาะ จึงจะสามารถช่วยให้นักเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้สมกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรได้ทุกประการ "

จากผลการวิจัยพบว่า มีการผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เฉพาะในโครงการ สพพ. เช่น เอกสารประกอบการสอนและแผ่นโปร่งใส แต่พบปัญหาคือ การบริการเอกสารให้ครู-อาจารย์เพื่อศึกษาด้วยตนเองยังไม่เพียงพอ และการส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานนอกสถานที่น้อยเกินไป การผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เฉพาะในโครงการ สพพ. นั้น เป็นสิ่งที่ดีและควรปฏิบัติมากที่สุด เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ประหยัดเวลา และเป็นสิ่งจูงใจและเร้าใจในการสอน กิติมา ปรีดีดิลก (2532) ได้ให้หลักการในการเลือกสื่อการสอน ดังนี้

1. เลือกสื่อการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน
2. เลือกสื่อให้เหมาะกับเนื้อหา
3. เลือกสื่อให้เหมาะกับเทคนิคหรือวิธีการสอน
4. เลือกสื่อให้เหมาะกับวัยและความสนใจของผู้เรียน
5. เลือกสื่อให้เหมาะกับเครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวก
6. เลือกสื่อที่พอจะหาได้ และคำนึงถึงความสะดวกสบายในการนำมาใช้ ไม่

จำเป็นต้องใช้สื่อราคาแพง

7. เลือกสื่อให้คำเฝ้าถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวัย ช่วยแก้ปัญหาในระยะสั้น ซึ่งอาจจะทำให้ครูได้รับการพัฒนาไม่ต่อเนื่อง การพัฒนาบุคลากรที่ดีจึงควรให้การพัฒนาในระยะยาว ซึ่งปัญหาส่งบุคลากรไปศึกษาดูงาน คือ ค่าเดินทางน้อยเกินไป ปัญหาเหล่านี้จะได้รับการแก้ไขให้น้อยลงโดยโรงเรียนควรส่งเสริมและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

4. ด้านการประเมินผลงานวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอน และรายงานผลให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ แต่ปัญหาที่พบ คือ เครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานยังไม่เหมาะสม

มีการประเมินผลการปฏิบัติงานและมีการรายงานผลตามโครงการ ถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องและควรปฏิบัติ เพราะจะทำให้ทราบว่าโครงการแต่ละโครงการที่ดำเนินงานไปแล้วนั้น ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมีข้อผิดพลาดที่ใด งานที่ปรากฏในงานและโครงการจึงเป็นงานที่นับเป็นส่วนหนึ่งของผลงานวิชาการ และการประเมินผลงานวิชาการจะเป็นข้อมูลในการใช้วางแผนงานวิชาการ ดังนั้น การประเมินผลงานจึงเป็นสิ่งสำคัญ แต่ปัญหาพบว่ามีเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานยังไม่เหมาะสม การประเมินผลส่วนใหญ่ที่พบ คือ ขาดความรู้ในวิธีการและขั้นตอนการประเมินผล การประเมินผลจึงเป็นการประเมินที่ปฏิบัติกันจริงจางน้อย ฉะนั้น การประเมินผลในการปฏิบัติงานวิชาการ จึงควรให้ผู้บริหาร ครู-อาจารย์มีความรู้ ความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับงานที่ต้องประเมิน เพื่อให้การทำงานวิชาการบรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดแผนการเรียนในโครงการ สพพ. ควรมีการสำรวจความต้องการหรือความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนให้ทั่วถึง

2. ควรมีการอบรมแบบเข้ามาให้กับครูในเรื่องเทคนิควิธีสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

พิเศษ

3. ควรมีการจัดหาเอกสารทางวิชาการจากหน่วยงานภายนอกให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า
เพิ่มเติมด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผน
ปฏิบัติการของโรงเรียนในโครงการ สพพ.
2. ควรมีการศึกษาระบวนการพัฒนาครูผู้สอนในโครงการ สพพ.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย